

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา การถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตถั่วฝักยาวโดยวิธีการตัดยอดในระบบเกษตรอินทรีย์ในอำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุงครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปทางสังคม เศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วฝักยาว ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ 2) ศึกษาการใช้เทคโนโลยีการตัดยอดเพื่อเพิ่มผลผลิตของถั่วฝักยาว ในระบบเกษตรอินทรีย์ 3) เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีและการยอมรับเทคโนโลยีการตัดยอดเพื่อเพิ่มผลผลิตของถั่วฝักยาวในระบบเกษตรอินทรีย์ โดยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปและความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วฝักยาว

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการเจริญเติบโตและผลผลิตของถั่วฝักยาว โดยเทคโนโลยี การตัดยอดด้วยระบบเกษตรอินทรีย์

ตอนที่ 3 การยอมรับเทคโนโลยีการตัดยอดเพื่อเพิ่มผลผลิตของถั่วฝักยาวด้วยระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปและความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วฝักยาว

การศึกษาสภาพทั่วไปและความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วฝักยาว ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสัมภาษณ์เกษตรกรด้วยแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น และบันทึกข้อมูลด้วยตัวเอง ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ข้อมูลทั่วไป ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม จำนวนและร้อยละของเกษตรกร

ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	จำนวนคน (n=30)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	24	80.00
หญิง	6	20.00
2. อายุ		
15 – 30 ปี	4	13.33
31 – 46 ปี	9	30.00
47 ปีขึ้นไป	17	56.66
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	19	63.33
มัธยมศึกษา	7	23.33
อนุปริญญา	2	6.66
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	2	6.66
4. รายได้ของครอบครัวตลอดปี		
ต่ำกว่า 30,000 บาท	4	13.33
ตั้งแต่ 30,001 – 40,000 บาท	12	40.00
ตั้งแต่ 40,001 – 50,000 บาท	14	46.66
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
ไม่เกิน 2 คน	3	10.00
3 – 5 คน	16	53.33
5 คนขึ้นไป	11	36.66
6. จำนวนที่ดินที่ใช้ทำการเกษตร		
ไม่เกิน 5 ไร่	18	60.00
5 – 10 ไร่	12	40.00
11 ไร่ขึ้นไป	0	0

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	จำนวนคน (n=30)	ร้อยละ
7. ลักษณะการถือครอง		
ของตนเอง	26	86.66
เช่า	4	13.33
8. รายได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตร		
ไม่เกิน 10,000 บาท	3	10.00
10,001 – 20,000 บาท	9	30.00
20,001 – 30,000 บาท	13	43.33
30,001 บาทขึ้นไป	5	16.66
9. ประสบการณ์ในการทำเกษตรอินทรีย์		
ไม่เคยทำ	0	0
1 ปี	5	16.66
2 ปี	7	23.33
มากกว่า 3 ปี	18	60.00
10. ประสบการณ์ในการทำเกษตรเคมี		
ไม่เคยทำ	9	30.00
1 ปี	11	36.66
3 ปี	5	16.66
มากกว่า 3 ปี	5	16.66

จากตาราง 2 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไป ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร จะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุมากกว่า 47 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รายได้ตลอดปีอยู่ระหว่าง 40,000 – 50,000 บาท มีจำนวนสมาชิก 3-5 คน มีพื้นที่ในการทำไร่ไม่เกิน 5 ไร่ มีรายได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตร 20,000 – 30,000 บาท มีประสบการณ์ในการทำเกษตรอินทรีย์มากกว่า 3 ปี และประสบการณ์ในการทำเกษตรเคมี 1 ปี

ทัศนคติเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์

เป็นการศึกษาประสบการณ์และทัศนคติเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูก
ถั่วฝักยาว ผลการสัมภาษณ์ แสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ประสบการณ์เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จำนวนและร้อยละของเกษตรกร

รายการ	จำนวนคน (n=30)	ร้อยละ
1. ประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์		
ไม่เคยอบรม	4	13.33
อบรม 1 ครั้ง	8	26.66
อบรมมากกว่า 1 ครั้ง	18	60.00
กรณีอบรม		
- การผลิตผักอินทรีย์	0	0
- การทำน้ำหมักชีวภาพ	28	93.33
- การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ	2	6.66
- การทำปุ๋ยพืชสด	0	0
2. การได้รับความรู้เกษตรอินทรีย์		
เกษตรอำเภอ	20	66.66
เจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร	0	0
เกษตรตำบล	0	0
พัฒนากรตำบล	0	0
เจ้าหน้าที่องค์กรเอกชน	0	0
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	3	10.00
เพื่อนบ้าน/ญาติพี่น้อง	0	0
วิทยุ/โทรทัศน์	3	10.00
เอกสาร/ประชาสัมพันธ์	4	13.33
เจ้าหน้าที่ อบต.	0	0

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวนคน (n=30)	ร้อยละ
3. การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการทำการเกษตร		
เคยใช้	21	70.00
ไม่เคยใช้	0	0
ใช้ตลอด	9	30.00
4. ผลผลิตที่ได้จากการทำเกษตรอินทรีย์		
พอใจมาก	23	76.66
พอใจ	7	23.33
5. การทำเกษตรอินทรีย์ต้องทำเฉพาะผู้ที่มีพื้นที่มาก และห่างไกลจากการใช้สารเคมีเท่านั้น		
ใช่	6	20.00
ไม่ใช่	24	80.00

จากตาราง 3 เกษตรกรผู้ปลูกถั่วฝักยาวมีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์มากกว่า 1 ครั้ง ถึงร้อยละ 60.00 ส่วนใหญ่เป็นการอบรม การทำน้ำหมักชีวภาพ และได้รับความรู้เกษตรอินทรีย์จากเกษตรอำเภอ มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการทำการเกษตรถึงร้อยละ 70.00 เกษตรกรพอใจผลผลิตที่ได้จากการทำการเกษตรแบบอินทรีย์ในระดับมากถึงร้อยละ 76.66 แสดงว่าเกษตรกรมีประสบการณ์ด้านเกษตรอินทรีย์ค่อนข้างมาก

ในด้านทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการทำเกษตรแบบอินทรีย์ แสดงดังตาราง 4

ตาราง 4 ทัศนคติเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วฝักยาว

รายการ	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. การไถกลบพืชสดหรือพืชที่ยังมีสีเขียวจะเพิ่มผลผลิตให้ แก่ดิน	4.80	0.48	จริงที่สุด
2. การใช้ปุ๋ยอินทรีย์จะ ได้ผลผลิตเหมือนกับการใช้ปุ๋ยเคมี	4.50	0.71	จริงที่สุด
3. การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ระยะนานๆจะทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น	4.50	0.71	จริง
4. การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ระยะนานๆจะทำให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลง	1.50	0.57	ไม่จริง
5. การใช้ปุ๋ยเคมีระยะนานๆจะทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น	1.20	0.42	ไม่จริง
6. การใช้ปุ๋ยเคมีระยะนานๆจะทำให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลง	4.80	0.48	จริงที่สุด
7. การทำการเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์ช่วยรักษาสภาพแวดล้อมได้	5.00	0.00	จริงที่สุด
8. การทำเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์ช่วยให้สุขภาพของเกษตรกรแข็งแรง ปลอดภัยพิชตก้างในร่างกาย	5.00	0.00	จริงที่สุด
9. ผลผลิตที่ได้จากการทำการเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์มีราคาสูง กว่า การใช้สารเคมี	4.50	0.71	จริง
10. การเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์จะสามารถช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายให้ เกษตรกรได้	4.50	0.71	จริง
11. ในการผลิตผักท่านจะเลือกใช้ปุ๋ยอินทรีย์	3.83	0.75	จริง
12. ผลผลิตที่ได้จากระบบเกษตรอินทรีย์เป็นที่น่าพอใจ	4.80	0.48	จริงที่สุด

จากตาราง จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีทัศนคติที่ดีต่อการทำการเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์ เพราะจากการแปลผลแบบสัมภาษณ์ของเกษตรกร แสดงให้เห็นว่าการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ เป็นประโยชน์แก่เกษตรกรหลายด้าน ได้แก่ เพิ่มผลผลิตให้แก่ดิน ผลผลิตเพิ่มขึ้น ราคาผลผลิตสูงขึ้น ช่วยรักษาสุขภาพแวดล้อม สุขภาพของเกษตรกร และประหยัดค่าใช้จ่าย เป็นต้น

สภาพการผลิตถั่วฝักยาว ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกร

เป็นการศึกษาสภาพการผลิตถั่วฝักยาว ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วฝักยาว จำนวน 30 คน ซึ่งมีประสบการณ์ทำการเกษตรทั้งเกษตรอินทรีย์และเกษตรเคมี ผลการสัมภาษณ์ แสดงในตาราง 5

ตาราง 5 สภาพการผลิตถั่วฝักยาว ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกร

รายการ	จำนวนคน (n=30)	ร้อยละ
1. พื้นที่ปลูก		
น้อยกว่า 3 ไร่	12	40.00
4 – 5 ไร่	18	60.00
2. จำนวนการปลูกถั่วฝักยาวต่อปี		
1 ไร่/ปี	0	0
2 ไร่/ปี	10	33.33
3 ไร่/ปี	20	66.66
4 ไร่/ปี	0	0
3. แหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์		
ซื้อตามท้องตลาด	21	70.00
รับจาก อบต.	0	0
รับจากอำเภอ	0	0
เก็บพันธุ์จากรุ่นต่อรุ่น	9	30.00
ซื้อจากเพื่อนบ้าน	0	0
4. การไถเตรียมก่อนปลูก		
1 ครั้ง	18	60.00
2 ครั้ง	12	40.00
3 ครั้ง	0	0
5. การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชก่อนการไถเตรียมดิน		
มี	13	43.33
ไม่มี	17	56.66
6. แรงงานที่ใช้ในการผลิตผัก		
แรงงานในครัวเรือน	19	63.33
แรงงานจ้าง	4	13.33
แรงงานในครัวเรือน + แรงงานจ้าง	7	23.33

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการ	จำนวนคน (n=30)	ร้อยละ
7. ปุ๋ยที่ใช้		
ปุ๋ยอินทรีย์		
ปุ๋ยคอก	9	30.00
ปุ๋ยพืชสด	5	16.66
ปุ๋ยชีวภาพ	16	53.33
ปุ๋ยเคมี		
ปุ๋ยสูตร 15 – 15 -15	23	76.66
ปุ๋ยสูตร 21 – 0 - 0	7	23.33
ปุ๋ยสูตร 46 – 0 - 0	0	0
8. การให้น้ำ		
ช่วงเช้าเท่านั้น	4	13.33
ช่วงเย็นเท่านั้น	0	0
เช้า – เย็น	26	83.66
เช้า – กลางวัน – เย็น	0	0
9. การป้องกันกำจัดวัชพืช		
ถาก – ถอน	11	36.66
ใช้น้ำหมักชีวภาพ	10	33.33
ใช้สารเคมี	9	30.00
ไม่ได้ป้องกัน	0	0
10. การป้องกันกำจัดโรคที่เกิดกับผัก		
ปลูกพืชหมุนเวียน	7	23.33
ใช้น้ำหมักชีวภาพ	15	50.00
ใช้สารเคมี	8	26.66

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการ	จำนวนคน (n=30)	ร้อยละ
11. การป้องกันแมลงและศัตรู		
จับทำลาย	7	23.33
ใช้น้ำหมักชีวภาพ	13	43.33
ใช้สารเคมี	10	33.33
12. แหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์		
ซื้อตามท้องตลาด	21	70.00
เก็บพันธุ์จากรุ่นต่อรุ่น	9	30.00
13. การไถเตรียมก่อนปลูก		
1 ครั้ง	13	43.33
2 ครั้ง	17	56.66
3 ครั้ง		
14. ก่อนการเตรียมดินในปีที่ผ่านมาท่านมีการใช้สารเคมี		
กำจัดวัชพืชหรือไม่		
มี	13	43.33
ไม่มี	17	56.66
15. แรงงานที่ใช้ในการผลิตผัก		
แรงงานในครัวเรือน	30	100.00

จากตาราง 5 ศึกษาสภาพการผลิตถั่วฝักยาว เกษตรกรมีพื้นที่ปลูก 4-5 ไร่ จะปลูก ถั่วฝักยาว 3 รุ่นต่อปี โดยการซื้อเมล็ดพันธุ์ตามท้องตลาด ส่วนใหญ่จะมีการไถเตรียมก่อนปลูก 1 ครั้ง ไม่มีการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชก่อนการไถเตรียมดิน แรงงานที่ใช้ในการผลิตผักเป็นแรงงานในครัวเรือน ปุ๋ยอินทรีย์ที่ใช้จะเป็นปุ๋ยชีวภาพ ในรายที่ทำเกษตรเคมีจะใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 การให้น้ำถั่วฝักยาวจะให้น้ำในช่วงเช้า – เย็น ป้องกันกำจัดวัชพืชโดยการถากถอน ป้องกันโรค แมลงและศัตรูโดยใช้น้ำหมักชีวภาพ

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการเจริญเติบโตและผลผลิตของถั่วฝักยาว โดยเทคโนโลยีการตัดยอดด้วยระบบเกษตรอินทรีย์

การเปรียบเทียบการเจริญเติบโตของถั่วฝักยาว โดยเทคโนโลยีการตัดยอดในลักษณะต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 6

ตาราง 6 การเจริญเติบโตของถั่วฝักยาว โดยเทคโนโลยีการตัดยอดในลักษณะต่าง ๆ

กรรมวิธี	การเจริญเติบโต ความสูงจากโคนต้นถึงตำแหน่งที่ตัด ยอด หลังปลูก 25 วัน (ซม.)	จำนวนกิ่งข้างที่แตกต่อต้น	
		ค่าเฉลี่ย (กิ่ง)	ค่าประมาณ (สูงสุด – ต่ำสุด)
ไม่ตัดยอด	0.00	0.36	0-1
ตัดยอดเมื่อมีใบจริง 3 ใบ	22.30	2.84	2-3
ตัดยอดเมื่อมีใบจริง 4 ใบ	35.40	3.98	3-4
ตัดยอดเมื่อมีใบจริง 5 ใบ	54.50	4.01	4
ตัดยอดเมื่อมีใบจริง 6 ใบ	57.80	2.51	2-3

จากตาราง 6 จะเห็นได้ว่าจำนวนกิ่งข้างที่แตกออกจากการตัดยอดที่ระยะต่างกัน การตัดยอดเมื่อมีใบจริง 4 และ 5 ใบ จะมีจำนวนกิ่งข้างที่แตกออกความถี่สูง การไม่ตัดยอดมีการแตกกิ่งข้างเพียง 0-1 กิ่ง ส่วนการตัดยอดเมื่อมีใบจริง 3 และ 6 ใบ จะมีจำนวนกิ่งข้างที่แตกออกความถี่ต่ำ

การเปรียบเทียบผลผลิตของถั่วฝักยาว โดยเทคโนโลยีการตัดยอดในลักษณะต่าง ๆ ภายใต้สภาพแวดล้อมและการปฏิบัติดูแลรักษาเหมือนกัน โดยวัดจากผลผลิต (กิโลกรัม) ความยาวฝัก (เซนติเมตร) จำนวนฝัก (ฝัก/500 กรัม) ดังแสดงในตารางที่ 7

ตาราง 7 การให้ผลผลิตของถั่วฝักยาวโดยเทคโนโลยีการตัดยอดในลักษณะต่าง ๆ

กรรมวิธี	การเจริญเติบโต	น้ำหนัก (กิโลกรัม)	ความยาวฝัก (เซนติเมตร)	จำนวนฝักใน 500 กรัม (ฝัก)
ไม่ตัดยอด		31.10 ^c	52.50	35.00
ตัดยอดเมื่อมีใบจริง 3 ใบ		48.65 ^a	53.50	35.00
ตัดยอดเมื่อมีใบจริง 4 ใบ		36.20 ^b	51.50	37.00
ตัดยอดเมื่อมีใบจริง 5 ใบ		49.60 ^a	52.70	37.00
ตัดยอดเมื่อมีใบจริง 6 ใบ		34.90 ^b	52.80	33.00
F - Test		**	ns	ns
C.V. (%)		21.67	0.82	3.54
LSD. 0.01		4.272	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ns ไม่แตกต่างกันทางสถิติ

C.V. = Coefficient of Variation

abc แสดงความแตกต่างกันทางสถิติที่ 0.01

จากตาราง 7 การตัดยอดเมื่อมีใบจริง 5 และ 3 ใบ จะให้น้ำหนักสูงที่สุด คือ 49.60 และ 48.65 กิโลกรัม ตามลำดับ รองลงมา คือ การตัดยอดเมื่อมีใบจริง 4 และ 6 ใบ ให้น้ำหนัก 36.20 และ 34.90 กิโลกรัม กรรมวิธีที่ให้น้ำหนักต่ำที่สุด คือ การไม่ตัดยอด มีน้ำหนัก 31.10 กิโลกรัม ส่วนความยาวฝัก และจำนวนฝักใน 500 กรัม ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

ตอนที่ 3 การยอมรับเทคโนโลยีการตัดยอดเพื่อเพิ่มผลผลิตของถั่วฝักยาวด้วยระบบเกษตรอินทรีย์ ของเกษตรกร

การถ่ายทอดเทคโนโลยีการตัดยอดเพื่อเพิ่มผลผลิตถั่วฝักยาวด้วยเกษตรอินทรีย์ ได้ทำการถ่ายทอดวิธีการและแสดงผลการทดลองให้เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างรับฟัง และสัมภาษณ์การยอมรับวิธีการนี้ด้วยตนเอง ผลการสัมภาษณ์การยอมรับของเกษตรกร เปรียบเทียบตามเกณฑ์

1.00 – 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด
1.50 – 2.49	หมายถึง	น้อย
2.50 – 3.49	หมายถึง	ปานกลาง

3.50 – 4.49	หมายถึง	มาก
4.50 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด

ผลปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 ผลการยอมรับเทคโนโลยีการตัดยอดเพื่อเพิ่มผลผลิตของถั่วฝักยาวด้วยระบบเกษตรอินทรีย์ ของเกษตรกร

ลำดับที่	รายการ	X	S.D.	แปลผล
1	การเลือกพื้นที่ในการปลูก	4.56	0.73	มากที่สุด
2	การเตรียมดิน โดยการไถกลบพืชสดไม่ใช้สารฆ่าหญ้า	4.50	0.71	มากที่สุด
3	การเตรียมแปลงโดยพรวนดิน ใส่วัสดุผสมดิน ปุ๋ยคอก ถ่าน แกลบ ตากไว้ประมาณ 1 สัปดาห์	4.60	0.52	มากที่สุด
4	การใช้ปุ๋ย - ปุ๋ยพืชสด - ปุ๋ยคอก - ปุ๋ยน้ำชีวภาพ	3.70	0.48	มาก
5	การป้องกันกำจัดศัตรูพืช - ใช้สารสกัดจากผักกูดฉีดพ่นทุกสัปดาห์ - จับทำลายด้วยมือ	4.30	0.48	มาก
6	ผลผลิตที่ได้จากการตัดยอด	4.60	0.52	มากที่สุด
7	ราคาผลผลิต	4.30	0.48	มาก
8	กำไรที่เพิ่มขึ้น	4.60	0.52	มากที่สุด
9	ทำให้สภาพแวดล้อมดีขึ้น และยังปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค	4.30	0.48	มาก
10	การยอมรับเทคโนโลยีเกษตรอินทรีย์	4.50	0.71	มากที่สุด
	เฉลี่ยทั้งหมด	4.40	0.28	มาก

จากตาราง 8 คะแนนการยอมรับเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตถั่วฝักยาวโดยวิธีการตัดยอดในระบบเกษตรอินทรีย์ ของเกษตรกรหลังการถ่ายทอดเกษตรกรส่วนใหญ่ยอมรับมากที่สุด และสามารถเปรียบเทียบคะแนนการยอมรับก่อนการถ่ายทอดกับหลังถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตถั่วฝักยาวโดยวิธีการตัดยอดในระบบเกษตรอินทรีย์ แสดงดังตารางที่ 9

ตาราง 9 ความแตกต่างของคะแนนก่อนการถ่ายทอดและหลังการถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มผลผลิตถั่วฝักยาวโดยวิธีการตัดยอดในระบบเกษตรอินทรีย์

การถ่ายทอด	จำนวนคน	คะแนนรวม	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนการถ่ายทอด	30	27.53	522	9178	5.300**
หลังการถ่ายทอด	30	44.93			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (t 0.01, df = 29)

จากตาราง 9 จะเห็นได้ว่า ค่า t ที่ได้จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 5.300 ส่วนค่า t ที่ได้จากรายการที่ระดับ 0.01 df 29 มีค่าเท่ากับ 2.756 ซึ่งค่า t ที่ได้จากการคำนวณมากกว่าค่า t จากรายการนั้นคือ คะแนนการยอมรับการถ่ายทอดก่อนกับหลังการถ่ายทอด เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตถั่วฝักยาวโดยวิธีการตัดยอดในระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร จำนวน 30 คน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงว่า ก่อนการถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรกรยอมรับวิธีการเพียงเล็กน้อย เมื่อได้รับการถ่ายทอดและชมแปลงสาธิตแล้ว ทำให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและ สนใจในวิธีการมากขึ้น